

กิเลสแบ่งบาน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ ภัทระกัปปุ พระพุทธเจ้า ๕ พระองค์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาค้นคว้ามา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริง
ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการใด
พระอรหันต์มากมายมหาศาล แต่พระที่บวชมาในสมัยพุทธกาลที่ไม่เอาไหนก็มากมายมหาศาล
เหมือนกัน แล้วสร้างปัญหาไว้มากมาย สร้างปัญหาไว้มากมายจนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บัญญัติวินัยๆ ใจ

วินัยในแต่ละขั้นนะ เวลาบัญญัติแล้วพระยังแฉ เป็นอนุบัญญัติๆ มากมาย มากมายเพราะ
อะไร เพราะห้ามๆๆ ห้ามไม่ให้เป็นอย่างที่ไม่ดีงาม ถ้าเป็นอย่างที่ไม่ดีงาม เห็นไหม พระที่
ประพฤติปฏิบัติเป็นสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม สิ่งที่ดีงาม เห็นแล้วมันขวางหูขวางตา

พอขวางหูขวางตาขึ้นมา แต่จิตใจของท่านใจ จิตใจของท่าน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเทศนาว่าการจนสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์ๆ เป็นพระอรหันต์คือวิมุตติสุข มันไม่มีกิเลส
ตัดหาความทะยานอยาก มันเห็นแต่ภัยใจ เห็นแต่ภัยของกิเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจ
ของตน

แล้วตนมีอำนาจวาสนาได้บวชเป็นพระ ได้ศึกษาค้นคว้ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการเป็นแนวทาง แต่พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลท่านก็ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของท่าน ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของท่านเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา พอเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาฝึกปฏิบัติแล้วติดขัดสิ่งใดก็จะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อุบาย ให้วิธีการ ให้มีการแก้ไขหัวใจของตนให้เป็นความถูกต้องชอบธรรม

ฉะนั้น เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เป็นอริยทรัพย์ฯ เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามาก ถ้าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามาก ถ้าเรามีอำนาจวาสนา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา

แต่คนเกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นอริยทรัพย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เขาใช้ชีวิตของเขาเป็นชาวพุทธ เป็นบริษัท ๔ ไร่ อุบาสก อุบาสิกา เขาทำคุณงามความดีของเขา ถ้าเขาทำคุณงามความดีของเขา อันนั้นก็เป็ความดีของเขา

แต่ถ้าเขาทำคุณงามความดีของเขา แต่ความที่ว่กิเลสตัณหาความทะยานอยากในหัวใจของเขาบีบคั้นหัวใจของเขา เขาก็มีความทุกข์ของเขา ทำดีก็เป็นบุญเป็นกุศลไป ทำชั่ว ทำชั่วก็เป็นบาปกรรมๆ แต่เวลากิเลสมันบีบหัวใจของตน มันไม่มีเหตุไม่มีผลหรอก

กิเลสไม่มีเหตุไม่มีผล

แต่ธรรมะ เหตุและผลไง

ต้องมีเหตุ เหตุเพราะอะไร

เหตุเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ฯ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เพราะมันมีเหตุไง สร้างเหตุมาสมบุญแบบแล้วไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการไง ท่านพูดถึงในอดีตชาติของท่านๆ นิทานๆ พระธรรมพระวินัย สิ่งที่เป็นธรรมๆ เป็นชาดกนั่นนะ นั่นนะส่วนใหญ่แล้วจะเป็นอดีตของท่านไง

อดีตที่ว่า เราเคยเป็นกษัตริย์ที่นั่น เราเคยสร้างคุณงามความดีที่นั่น เราเคยเป็นๆ ไง เราเคยเป็นมา เห็นไหม จนสร้างคุณงามความดี สิ่งที่เป็นคุณงามความดี ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี่ทำคุณงามความดีมาขนาดนั้น เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะยังมีความทุกข์ความยาก ยังมีกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตน พระโพธิสัตว์ๆ ไง เวลาจะเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา พระโพธิสัตว์ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

ทำไมต้องปฏิบัติละ

ปฏิบัติเพื่อจะชำระล้างกิเลสไ้

เวลาปฏิบัติเพื่อจะชำระล้างกิเลส เห็นไหม เวลาอัสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านเห็นชัดๆ ไง เห็นชัดๆ ว่าเวลามารมณ์สิ้นไปจากหัวใจของท่าน ลูกสาวของมัน ๓ คน ลูกหลานของมันมากมายมหาศาลไ้ เวลาท่านเทศน์ถึงอริยสัจ นี่หลักในพระพุทธศาสนาไ้ อริยสัจ ๔ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ไ้

ถ้ามันมีสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ธรรมมันมีเหตุมีผล ถ้ามีเหตุมีผลขึ้นมา สิ่งที่เกิดมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ด้วยอำนาจวาสนาได้สร้างบุญสร้างกุศลมา มันเป็นเหตุ เหตุเวลาสร้างขึ้นมาจนมีอำนาจวาสนา

พอมีอำนาจวาสนาขึ้นมา ถ้าจะกำจัดกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของท่าน เวลา มารมณ์สิ้นไปจากใจของท่านมันถึงเป็นธรรม พอเป็นธรรมแล้วมันพ้นจากกิเลส ไม่มีความวิตกกังวล ไม่มีความสงสัย ไม่มีความสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น เพราะอะไร เพราะมันไม่ไปต่อข้างหน้าอีกแล้ว มันไม่เกิด มันไม่สะสม มันไม่หมักหมม มันไม่ทำให้เป็นความทุกข์ในหัวใจของตน

สิ่งที่ชำระล้างไป ชำระล้างไปด้วยอริยสัจ ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

วิธีการดับทุกข์ วิธีการดับทุกข์มันเป็นวิธีการ พอเป็นวิธีการขึ้นมา เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว เวลาพระกัสสปะให้พระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ทำสังคายนาไ้

พระที่เขาบอก เขาก็ได้ยินได้ฟังมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน เพราะมี จริตนิสัย มันก็แตกเป็น ๘ นิกายออกไป แตกเป็น ๑๘ นิกาย แล้วมันก็มีนิกายย่อยออกไปมากมาย มหาศาล มันเป็นความเชื่อใจ

แต่เถรวาท เถรวาทเราพระอรหันต์ ๕๐๐ องค์ เวลาทำสังคายนาแล้วเราเชื่อถือกันอย่างนั้น แล้วก็ด้วยการจดจารึกมา ด้วยการฝึกหัดปฏิบัติมา ด้วยความเป็นแว่นแคว้นมา มันก็มีเจริญเฟื่องฟู ขึ้นมา แล้วมันก็ย่อยยับไป ย่อยยับไปด้วยสังคม ด้วยทางโลกนั้นแหละ

แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเกิดมาร่วมกับหลวงปู่เสาร์ กับหลวงปู่มั่น ท่านฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของท่านมา แล้วท่านวางแนวทางตามนั้นมา แล้วประเทศไทย พระพุทธศาสนา ศาสนาประจำชาติ ชาวพุทธเรามากมายมหาศาล นักปราชญ์ราชบัณฑิตก็มากมาย การศึกษาค้นคว้าขึ้นมาเป็นภาคปริยัติเป็นทางวิชาการ แต่เวลาวิชาการแล้วก็มีเชื่อ มีศรัทธา แต่ความจริงขึ้นมามันไม่มีใครยืนยันได้ไง แล้วยืนยันด้วยวิธีการสิ่งใดไ้

เวลาความเชื่อ เวลาพระที่มีชื่อมีเสียงขึ้นมาก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ แต่เอาอะไรยืนยันล่ะ แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน ท่านสร้างธรรมทายาทมา ท่านยืนยัน ยืนยัน ด้วยสัจจะด้วยความจริงในหัวใจของท่าน แล้วท่านก็วางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้คนที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ให้เป็นความจริงขึ้นมา แล้วเป็นความจริงขึ้นมา ท่านเองเป็นผู้คุ้มครองดูแลท่านเอง เห็นไหม

หลวงตาพระมหาบัวท่านปลื้มใจมาก ท่านบอกว่า “หลวงปู่มั่นของท่าน” ของท่าน ของหลวง ตาพระมหาบัว “เป็นโรงงานผลิตพระอรหันต์”

เป็นโรงงานผลิตพระอรหันต์เพราะอะไร เพราะท่านก็เป็นพระอรหันต์ ท่านเป็นพระอรหันต์ เพราะอะไร เป็นพระอรหันต์เพราะหลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมท่านมา ฝึกหัดปฏิบัติมา ตัดขาดสิ่งใด ขึ้นมาก็ไปหาหลวงปู่มั่น ให้หลวงปู่มั่นแก้ไขให้ไ้

แล้วเวลาท่านอุปัฏฐากหลวงปู่มั่น เวลาครูบาอาจารย์ที่มาตัดขาดก็มาหาหลวงปู่มั่น เวลา ได้แย้งกันด้วยการทำ ได้แย้ง ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมงฺคลมุตตมํ การสนทนาธรรมเป็นมงคลใน

พระพุทธศาสนา เวลามีการแก้การไขขึ้นมา มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา กึ่งกลาง
พระพุทธศาสนาใด ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่งใด มีผู้ยืนยันสัจจะเป็นความจริงอันนั้น ถ้ามีผู้ยืนยันสัจจะเป็น
ความจริงอันนั้น เห็นไหม เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราถึงได้มีบุญมีกุศล
แล้วถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราจะทำความจริงของเราขึ้นมา

วิธีการปฏิบัติมากมาย แล้วเวลาจะปฏิบัติขึ้นมามันก็ขัดก็แย้งกับสัญญาตญาณ กับบุญและ
บาปในใจของตน มันอยู่ที่จิตนิสัยใจ

ฉะนั้น เวลาพระบวชแล้วเวลาอุคตคี่ไป จะไปพักที่ใดก็ได้แล้วแต่ ถ้าไปพักแล้วให้ดูกัน ๗ วัน จะ
ขอนิสัยๆ ใจ ถ้านิสัยมันเข้ากันไม่ได้ เราก็เก็บบริวารของเราไปซะ ถ้าเราไม่เก็บบริวารของเราไป ถ้า
วันที่ ๗ ล่วงไปแล้วเป็นอาบัติทุกกฏ เพราะไม่ขอนิสัย เว้นแต่พ้นนิสัยแล้ว

นี่เขาให้ดู เขาให้พิจารณาว่าเข้ากันได้หรือไม่ได้ นี่มันเป็นจริงเป็นนิสัย ถ้าคำว่า “เป็นจริง
เป็นนิสัย” มันก็มีครูบาอาจารย์ที่หลากหลายใช้ไหม ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่หลากหลาย อยู่กับการ
อบรมบ่มเพาะของครูบาอาจารย์แต่ละองค์ใจ

แต่ของเรานะ ถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติ เราก็ฟัง
ของเรา เรามีศรัทธาในพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว แล้วเวลาครูบาอาจารย์ที่เทศนาว่าการมันเป็นจริง
เป็นจริงหรือไม่ หรือไม่เป็นจริงๆ กาลามสูตร ห้ามเชื่อๆ เวลาเราฟังแล้วเรามาวิเคราะห์ของเราว่ามัน
ถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ มันมีเหตุมีผลหรือไม่ กิลสมันไม่มีเหตุไม่มีผลของมันอยู่แล้ว แต่ธรรมะมี
เหตุมีผล เหตุและผลนั้นเป็นธรรมใจ

เวลาพระสารีบุตรไปศึกษากับสัญชัยมา “นั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่” ไม่ใช่อะไร ไม่ใช่แล้วเราก็แก้
อะไรไม่ได้ เพราะมันไม่ใช่ทั้งนั้นนะ เวลามาดูเห็นพระอัสสชิบิณฑบาตใจ มีความสำรวมระวัง มีการ
ก้าวไปด้วยสติด้วยสัมปชัญญะใจ

ตามพระอัสสชิไป ท่านทำกติกเสร็จแล้วก็เข้าไปกราบขอฟังธรรมใจ ขอฟังธรรมๆ ใจ

โน่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ทั้งสิ้น เวลาพระอัสสชิแสดงธรรมนะ “เราเพิ่งบวชใหม่” ทั้งๆ ที่เป็นพระอรหันต์นะนะ “เราเพิ่งบวชใหม่ ความรู้น้อย”

“ไม่ต้องเทศนาว่าการมากก็แล้วกัน ให้บอกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าอย่างไร”

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเราจะละ ขำระล้างความเล็งเล่งเสียขึ้นมา มันต้องมีเหตุมีผลของมันไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปดับที่เหตุนั้น”

เหตุ เหตุเกิดที่ไหน เหตุก็เกิดจากที่นี้ เหตุก็เกิดจากที่ใจ เหตุก็เกิดจากอวิชชา เหตุก็เกิดจากความไม่เข้าใจของตน ศึกษาธรรมะมามากมายมหาศาล ศึกษาค้นคว้ามากับเจ้าลัทธิต่างๆ ขึ้นมาปฏิบัติมาขนาดไหนก็ไม่มีเหตุไม่มีผล ทำสิ่งนั้นไม่ได้ ไม่เป็นสัจจะเป็นความจริงใจ เวลาฟังเทศน์พระอัสสชิ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ดับที่ต้นเหตุนั้น”

ใช้สติใช้ปัญญา สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นนะ คำว่า “เกิดขึ้น” มันเกิดกิจจญาณ คำว่า “กิจจญาณ” เกิดสัจจญาณ สัจจะเป็นความจริง มันมีวงรอบ ๑๒ ของมัน มีวงรอบ ๑๒ กี่วงรอบนั่นคือมรรค มรรค ๘ ถ้ามรรค ๘ มันเคลื่อนขึ้นไปมันก็มีเหตุ มันก็มีการกระทำ มันก็มีดวงตาเห็นธรรม มันเป็นสัจจะเป็นความจริงแน่นอนของมันอยู่แล้ว มันต้องมีที่มาที่ไปทั้งสิ้น เวลาที่มีที่มาที่ไปนะ เวลาไปบอกพระโศคคัลลณะก็ด้วยบุญกุศลเหมือนกัน นี่อยู่ที่อำนาจอยู่ที่วาสนาสรางสมบุญญาธิการมาหรือไม่

ถ้าไม่สรางสมบุญญาธิการมา ถ้าฟังแล้วมันไม่สนใจ มันสายหัว มันบอกว่าไม่รู้ มันก็รู้ของมันอยู่แล้ว มันอบรมบ่มเพาะ มันมีแต่พรำบ่นของมัน นั่นมันก็คิดไปอีกอย่างหนึ่ง นี่พูดถึงอำนาจวาสนา

อำนาจวาสนาอย่างหนึ่งนะ สิ่งที่เราพบครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ที่ตรงจิตตรงนิสัย นั่นก็เป็นบุญกุศลอย่างหนึ่งนะ เราถึงต้องแสวงหาของเรา ถ้าแสวงหาแล้วถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

วิธีการประพฤติปฏิบัติมากมายมหาศาล แต่ในพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนการทำความสงบ ๔๐ วิธีการ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง ๔๐ ห้องคือ ๔๐ วิธีการ มันไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถ้ามีสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วมันเท่ากับไปปิดโอกาสของคนอื่นไง คนอื่นเขาก็สร้างบุญสร้างกุศลของเขามา แต่อำนาจวาสนาเขาอย่างนั้น อำนาจวาสนามีแค่นั้น ถ้าเขาทำความสงบของใจของเขาได้ เขาก็เป็นบุญกุศล เห็นไหม ทำดีหรือทำชั่ว

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วโดยสัญชาตญาณทุกคนรักตนเองทั้งนั้น ทุกคนปรารถนาดีกับตนเองทั้งนั้น ทุกคนก็จะสร้างบุญกุศล สร้างคุณงามความดีของตน แต่ไอ้กิเลสนี่สิ

ใครๆ ก็รู้นะ ศิล ๕ แต่เวลาถือศิล ๕ มันมีวัรรอบขอบชิด มันทำอะไรก็ไม่สะดวก มันทำอะไรก็ไม่ได้ ทำไม่ได้ ถ้ามีสังขจะมีความจริงมันตั้งสังขจะได้ แต่ถ้าคนมันโลเลแล้วมันก็สูญหา ถือศิลก็ถือศิลตามประเพณี เพราะเราเป็นชาวพุทธไง ไปกิจกรรมที่ไหนเขาก็ให้ศิลก่อนทั้งนั้นนะ อาราธนาศิล แล้วอาราธนาธรรม แล้วก็สูญเลย

เวลาครูบาอาจารย์ของเราเนะ เราเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคัม มันก็ต้องอยู่ด้วยกันใช่ไหม ฉะนั้น เวลาที่มีกิจกรรมสิ่งใดเขาก็ต้องอาราธนาศิล อาราธนาธรรม นั่นก็เป็นพิธีกรรม แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราเวลาถูกต้องไป ถูกต้องอยู่องค์เดียวเท่านั้นนะ จะไปขอศิลขอธรรมกับใคร แต่ถ้าพระ บวชพระก็ศิล ๒๒๗ ตั้งแต่อุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่ ศิล ๒๒๗

แล้วเวลา สิ่งทีนิสสัย ๔ อกรณียกิจ ๔ นิสสัย ๔ อยู่โคนไม้ ปิณฑบาตเลี้ยงชีพ ยาดองมูตรเน่า นี่เวลาจะรักษาใจ อกรณียกิจ ๔ ปาราชิก ๔ ถ้าขาด ขาดจากพระเลย ขาดจากพระออกไปก็เป็นฆราวาสไง ก็เป็นญาติโยมไง

ฉะนั้น เวลาบวชมาแล้วศิล ๒๒๗

ฉะนั้น ของเรา ถ้าประเพณีวัฒนธรรม ถ้าขอศิล ๕ ก็สูญ ๕

เวลาครูบาอาจารย์ของเรานะ อยู่ในป่าในเขา วิถีเอาทั้งนั้นนะ เวลาไปมีประชาวไปด้วย ถือ
ศีล ๘

ว่าต่อศีลๆ เวลาปะชาว สามเณรน้อย เวลาธุรงค์ไปด้วยกัน นี่ต่อศีล

แต่พระถ้าไป เรามีอาบัติ เราทำสิ่งใดที่ผิดพลาด ถ้าไม่มีหมู่คณะ เราตั้งสัจจะไว้เลย ตั้งความ
จริงไว้ในหัวใจว่า ข้าพเจ้าผิดเพราะความผิดมันผิดพลาดได้ ความผิด ไม่ถูกต้องชอบธรรม ทุกกฎๆ
ทั้งนั้นนะ มีทุกกฎ ปาจิตตีย์ เราทำได้

ถ้าเราทำได้ เราก็ตั้งสัจว่า ถ้าเราเจอพระ เราจะปลงอาบัติทันที เพราะมันต้องตัดความวิตก
กังวล ความวิตกกังวล ความลังเลสงสัย นิเวศธรรม ๕ กางกันสมาธิ

ฉะนั้น เวลาอยู่ในป่าในเขา วิถีเอา

ไอ้ขอศีลๆ กรรณฐานวิถีเลย พอวิถีขึ้นมา เราก็ตั้งสัจจะของเรา แล้วถ้ามันทำผิดพลาด
ผิดพลาดขึ้นมา ศีลมันขาด ขาดก็วิถีเอา

ความวิบัติเกิดขึ้นจากจิตคิด จิตปรารถนาขึ้นจะทำ แล้วทำขึ้นมาเลย มันก็เป็นศีล เป็น
สมบูรณ์แบบด้วย ไม่ต้องอาราธนาศีล ขอศีล นี่ศีลวิถีเอา

อธิศีล ศีลที่เป็นสัจจะเป็นความจริง สัจจะความจริงที่ตรงไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าใจ สติวินัย สมบูรณ์แบบ ไม่มีอาบัติ ไม่มีเจตนา ไม่มีสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น แต่เวลาการกระทำนั้น สิ่งนั้น
ไม่เป็นโทษเป็นภัยกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นมหัศจรรย์ๆ

ก็ย้อนกลับมาที่ใจของเรานี้ใจ ใจของเรามหัศจรรย์ใหม่ ใจของเรานะ

เราเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มีโอกาส มีการกระทำ กระทำให้เป็นจริงขึ้นมาในใจของตน
แล้วเวลากระทำแล้วมันเป็นจริงใหม่ มันไม่เป็นจริงเพราะอะไร เพราะกิเลสมันแบ่งบานไป

เวลากิเลสมันแบ่งบาน เห็นใหม่ เวลาอากาศขึ้น มีความร้อน เวลาเห็ดมันงอก เห็ด เห็ดมันบานเลยละ พอบานแล้วมันก็ชั้วคราว มันชั้วคราว เพราะวันสองวันมันก็เหี่ยวเฉา มันไป ถ้ามีคนมาหาเห็ดๆ มาเจอ เขาก็เก็บไปทำอาหาร สิ่งนี้ก็เหมือนกัน มันเป็นนามธรรมไง

นี้ก็เหมือนกัน เวลากิเลสมันแบ่งบาน มันเป็นสิ่งมีชีวิต มันเกิดขึ้นเป็นอารมณ์เป็นครั้งเป็นคราว แล้วถ้าเป็นความจริงละ เป็นความจริงของเรา มีสติสัมปชัญญะของเราไง ถ้ามีสติสัมปชัญญะของเรา เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็ค้นคว้าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันภาคทฤษฎีทั้งนั้นนะ

สมัยพุทธกาลนะ มุขปาฐะ เพราะไม่มีจดจารึก ศึกษากับใครไม่ได้ก็ต้องไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มุขปาฐะ ธรรมเกิดจากจิต เทศนาว่าการเกิดจากมุขปาฐะ เกิดจากพระโอษฐ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงจะได้ฟังธรรม ถ้าฟังธรรมขึ้นมา

แล้วมาศึกษามันสงสัยสิ่งใดละ มีสิ่งใดที่มันคาหัวใจของตนละ มันต้องศึกษาค้นคว้านั่นไง ในปัจจุบันนี้การศึกษาเจริญไง โลกเจริญๆ การศึกษาคดคอมพิวเตอรืมาหมดเลย แต่อ่านแล้ววงน่าดูเลย

เวลาศึกษามา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามาไว้สอนคนอื่น เวลาในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นแหละ เขาให้สอนตนๆ ก่อน สอนตนได้แล้วค่อยสอนผู้อื่น แต่เนี่ยมีความรู้ไง เป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตไง สอนตนไม่ได้จะไปสอนคนอื่นได้อย่างไร

ถ้าจะสอนตนได้ อย่างเช่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านสอนตนตั้งแต่วินาทีแรกนะ ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจๆ เพราะท่านรู้ว่าปุณณมัตถะจิตของตัวเองอย่างไร จิตของตนจะควบคุมอย่างไร คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ แล้วหัวใจเราอยู่ไหนละ

มันก็มีความรู้สึกนึกคิด แล้วความรู้สึกนึกคิดนี้มันโดยสัญชาตญาณ เพราะโดยสัญชาตญาณมันก็วกเข้าไปกับจิตนิสัยความชอบใจ ถ้าคนชอบอย่างนี้มันก็ชอบ ทางสังคมโลก ใบบ้าหาร้อยจำพวกนั้นนะ สมาคมนั้นนะ สมาคมคนบ้าทั้งนั้นนะ ชอบอะไร รักอะไร มันก็นั่งคุยกัน

ได้ห้าวันเจ็ดวันนะ มันนั่งคุยกันนะ อยู่อย่างนั้นแหละ เรื่องเก่าๆ นั้นแหละ เดี่ยวมันก็เอามาคุยไม้กัน
อยู่นั้นนะ ชมรมคนบ้า บ้าห้าร้อยจำพวก

แล้วเราบ้าไหม จิตใจของเรามันบ้าเพราะอะไรละ

มันบ้าเพราะเราขาดการฝึกฝน

เราทดสอบของใจของเราได้หรือไม่ เราจะฝึกหัดปฏิบัติไ้ เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา
เราจะเอาความจริงความจั้งขึ้นมา ถ้าเวลาเอาความจริงความจั้งขึ้นมา กิเลสมันแบ่งบานเลย มันก็ด
มันขวาง มันมีการกระทำ มันทำให้เราล้มลุกคลุกคลานทั้งนั้นนะ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้โทษใคร

ดูสิ ประเพณีวัฒนธรรม วัดวาอารามในประเทศไทยสวยงามทั้งนั้น เวลาเข้าพรรษา ออก
พรรษา พิธีกรรม โอ้โฮ! อลังการ นี่ไง แห่เทียนกัน โอ้โฮ! มหัศจรรย์นะ ก่อนเข้าพรรษาแห่พระเวสอ
อย่างนี้ พิธีกรรม โอ้โฮ!

เราบวชใหม่ๆ เรื่องอย่างนี้ครูบาอาจารย์ของเราไม่ให้ไปยุ่งไปเกี่ยว มันไปยุ่งไปเกี่ยวมันเป็น
ประเพณีเป็นวัฒนธรรม แล้วประเพณีวัฒนธรรมมันก็เป็นบุญเป็นกุศล แล้วก็แตกตื่นกันอยู่อย่าง
นั้นนะ เพราะอะไร มันขัดแย้งไง มันขัดแย้งกับเราหาที่วิเวก หาที่ความสงบสุข

แล้วเราเห็น เห็นไหม เวลาเขาแห่เขาแห่นกัน โอ้โฮ! มหัศจรรย์พันลึกเลย โอ้โฮ!
พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาก แต่หัวใจฟุ้งซ่าน หัวใจหาที่พึ่งพิงไม่ได้ แล้วหัวใจมันอยู่ที่ไหน แล้ว
วิธีการปฏิบัติก็ โอ้โฮ! มีมหัศจรรย์เลย มีวิธีการปฏิบัติมากมายมหาศาล เราก็ไป ไปเพื่อว่าเราเข้า
กระแสไง นักปฏิบัติคนหนึ่งเหมือนกัน เห็นไหม นุ่งขาวห่มขาว ถ้าเป็นพระก็คอยหานะ พระคอยหา
เวลาเขาจัดกิจกรรมอยู่ปริวาสๆ

ครูบาอาจารย์ของเราเศร้าใจ จะไปอยู่ปริวาสหมายความว่าเขาได้ทำผิดศีล แล้วเราเป็น
อย่างนั้นหรือไม่ แล้วพระที่ผิดศีลก็จะไปหาเฉพาะอย่างนั้นนะว่าจะไปอยู่ปริวาส แต่กรรมฐานเรา
ไม่ใช่

กรรมฐานเรา ถ้ารู้ว่ามันผิดจริง หนึ่ง ไม่มุสา มันไม่ได้ผิด ไม่ได้อะไร แล้วจะไปอยู่อย่างนั้น ไป
อยู่ได้อย่างไร ก็คนมันไม่ผิด มันก็ผิดศีล มันก็มุสาแล้ว ใจที่ว่าจะไปๆ มันผิดศีลผิดธรรมไปทั้งนั้นเลย

แต่กรณีอย่างนี้เขาเอาไว้แก้ไขเฉพาะบุคคล คนใดที่ศีลขาด ศีลต่างพร้อย มันมีปัญหาขึ้นมา
ก็อยู่ปริวาส อยู่กรรม เพื่อจะพ้นจากโทษจากภัยอันนั้น แต่คนที่ไม่ได้อยู่ก็หาอันนั้นนะ หาเวลาจะ
ปฏิบัติกัน แล้วจริงๆ มันไม่ทำ

อยู่กรรมๆ มันเหมือนกับเวลากรรมฐานเราไง อดนอน ฝอนอาหารนี้แหละ เพื่อจะเข้าไป
เผชิญกับกิเลสในใจของตน แต่ใจนี้ไม่ได้ผิดศีลผิดธรรมอะไรเลย มันเป็นความมุ่งมั่น มันเป็นการ
ฝึกหัด มันการทดสอบ กายกับใจๆ ร่างกายอยู่ที่นั่นแล้วจิตใจอยู่ที่ไหน จับลงไป เวลาจับไปแขนขา
ต่างๆ พอจับไป ใจโฮ! มีความรู้สึก นี่กว่านั้นเป็นใจ

อายตนะภายนอก อายตนะภายใน

อายตนะภายนอก ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

อายตนะภายในละ จิตใจ จักขุวิญญาณ โสทวิญญาน

อายตนะภายนอก อายตนะภายใน นี่ไง ในธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า อายตนะภายนอก อายตนะภายใน เวลามันมีความรู้สึก

เวลาศึกษามาแล้ว ศึกษาจากนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก แล้วนักธรรมเอกรู้จัก
ธรรมะ ธรรมเอก แล้วหัวใจละ แล้วทำความเข้าใจละ

เวลาจะไปฝึกปฏิบัติละ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา กิเลสมันแบ่งบานเลยละ ถ้าทางวิชาการนะ
เวลาศึกษามาแล้วมันมีดอกเบี๊ยนะ ศึกษาแล้วเหมือนกุ่มขึ้นมา กุ่มมธรรมขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้ามาใน กุ้ยี่มมาเวลาใช้เป็นวิชาชีพอบรมบ่มเพาะนั้นนะ นั้นนะเขาคิดดอกนะ ดอกเบี้ย ดอกเบี้ยเบ่งบานเลย เพราะอะไร

เพราะในสมัยพุทธกาล มันมีชาวประมงเขาไปทอดแห เขาได้ปลาทองคำมาใน แล้วสมัยโบราณเขาบอกว่าถ้าทำสิ่งใดไปจะมีโทษมีภัย ก็ต้องไปถวายพระเจ้าพิมพิสาร ไปถึงท้องพระโรง โอ้โฮ! เป็นปลาทองคำเลยนะ เวลามันอ้าปากขึ้นมาเหม็นไปทั้งหมดเลย

พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโสดาบัน เป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า มันไม่มีใครรู้ได้หรอก จะต้องไปเผ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้น ไปถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก

ปลาตะเพียนทองคำอ้าปากเหม็นไปหมดเลย

อ้อ! แต่เดิมอดีตชาติเขาบวชเป็นพระนี่แหละ บวชเป็นพระในสมัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ก่อนๆ นั้น เวลาศึกษาค้นคว้ามาแล้วได้มุขปาฐะ ได้ศึกษา ได้เป็นภาคปริยัติ ตามธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไปใน เวลาอบรมบ่มเพาะใน โอ้โฮ! มีคนเชื่อถือมากมายมหาศาล โอ้โฮ! คนเชื่อเราๆ

ทีนี้พอพูดอะไรไปมันก็เอาความคิดตัวเองบวกเข้าไปด้วยใน กล่าวต่อพุทธพจน์ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบิดเบือนไปทั้งสิ้น เวลาตายไปตกนรกอเวจีนั้นนะ พ้นจากนรกอเวจีขึ้นมาเป็นชั้นๆ ขึ้นมา เวลาเศษกรรมๆ มาเกิดเป็นปลา นี้อบายภูมิไฉน เสร็จงานใน แต่เกล็ดเป็นทองคำเลยละ

เกล็ดเป็นทองคำเพราะอะไร เกล็ดเป็นทองคำนั้นผ้ากาสาพัสตร์ ธงชัยพระอรหันต์ เขาได้สร้างบุญสร้างกุศลของเขามา เริ่มต้นที่เทศนาว่าการแล้วเป็นคุณงามความดีใน แต่เวลาอ้าปากมาปากเหม็น กลิ่นเหม็นไปทั่วท้องพระโรงเลย โอ้กิเลส โอ้ความชอบของตัวที่เอาไปโพนทะนาอยู่นั้นนะ นี่มันมีเหตุมีผลมาทั้งนั้นนะ

ฉะนั้น เวลาที่เราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เป็นนักปราชญ์ ราชบัณฑิต แล้วเวลานักปราชญ์จะอบรมบ่มเพาะสอนคนอื่นไ้ เวลาจะสอนคนอื่น ๆ แต่เวลาองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาเล่าเรียนมาเป็นการทรงจำธรรมวินัย แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้ ได้ก่อน ถ้าฝึกหัดปฏิบัติ นี่สอนตนให้ได้ ที่ศึกษามาๆ ศึกษาเพราะสอนตนไ้

แต่โลกเป็นแบบนี้ วัฏสงสาร จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะสร้างบุญสร้างกุศลมาแตกต่างกัน อำนาจวาสนาของคนมันแตกต่างกัน คนมีสัจจะมีความจริงแตกต่างกัน

คนที่มีสัจจะความจริงขึ้นมา เราก็ศึกษามาแล้ว เราก็รู้ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า แล้วนักปราชญ์ราชบัณฑิตที่เขาเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องชอบธรรมนะ เขาก็เอาสิ่งนั้นๆไป อบรมบ่มเพาะประชาชน ถ้าประชาชนมีสิ่งที่สงสัยในพระพุทธศาสนา สืบค้น ค้นคว้า เขาก็จะคอย อบรมบ่มเพาะสั่งสอนให้ทำคุณงามความดี มันก็เป็นความดี เห็นไหม เป็นความดีของสังคมชาว พุทธไ้

ดีหรือชั่ว บุญหรือบาป

แล้วถ้าบุญหรือบาป นี่เป็นอาภิสทั้งสิ้น นี่ผลของการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่เราจะ ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาละ แล้วฝึกหัดปฏิบัติเข้าสู่เนื้อหาสาระ เนื้อหาสาระอะไร

คนเกิดมามีกายกับใจๆ นี่ไ้ เพราะถ้าไม่มีปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิวิญญาณ ในไข่ ในครรภ์ ในน้ำ ครำ ในโอปปาติกะ มันจะมีมนุษย์หรือ แล้วมนุษย์ที่เกิดมา เกิดมาเพราะอะไร เพราะบุญทั้งนั้น

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ คนเราเกิดมาจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็น พระอรหันต์ของลูก แต่เราฝึกหัดปฏิบัติไป พ่อแม่ก็สาธุ พ่อแม่ของเราทั้งนั้นนะ ดิแกมทั้งนั้นนะ แต่ จิตมันมาจากไหนละ มันเกิดได้อย่างไรวะ มันพิจารณาย้อนกลับหมดนะ

ถ้ามันไม่ย้อนกลับ มันจะไปทำลายภวสวะได้อย่างไร ทำลาย มันจะทำลายภพชาติ ทำลาย จิตที่เวียนว่ายตายเกิดได้อย่างไร

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส

จิตเดิมแท้นี้ส่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

ไอ้ส่องใสๆ นั่นนะ ส่องใสๆ ในการทำความสงบของใจเข้ามา จิตมันสงบแล้วมันถึงส่งออก
แต่ถ้าส่องใสจิตเดิมแท้นั่นนะ นั่นตัวมันเลย

แล้วตัวมันฝึกหัดปฏิบัติอย่างไร เริ่มต้นยังล้มลุกคลุกคลานกันอยู่นี้ไง

แต่ถ้าเอาจริงเอาจริงจังขึ้นมา เรามีวาสนา เราทำของเราให้เป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้าไม่เป็น
สัจจะเป็นความจริง กิเลสมันจะเบ่งบานเหมือนดอกเห็ด มันบานอย่างนั้นนะ มันบานก็เหมือนมัน
ทำความสงบของใจไม่ได้ไง

แต่ถ้ามันทำความสงบของใจ มันจะบานไปไหนละ มันสงบลงเข้ามาภายในนี้ไง ถ้ามันสงบ
เข้ามาภายใน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

จิตมันต้องมีความสงบระงับ แล้วถ้าจิตมันสงบระงับเป็นสัมมาทิฐิความถูกต้องชอบธรรม
จิตมันต้องมีสติสัมปชัญญะ สติรู้จากว่ามีความสงบระงับ แล้วพอจิตมันมีความสงบระงับเข้ามา มัน
มีสติสัมปชัญญะไง มีสติสัมปชัญญะ จิตเป็นหนึ่ง ไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น ขณิกสมาธิ อุปจาร
สมาธิ อัปปนาสมาธิ

คำว่า “ขณิกสมาธิ” มันสงบลงชั่วคราว เวลาสงบชั่วคราว ถ้ากิเลสมันกระพือกระเฟียด เห็น
ใหม่ ใหม่ๆ ที่มันสงบเข้ามาบ้างแล้วนะ มันสงบเข้ามาจากด้วยบุญกุศล ด้วยสัจจะ ด้วยสัมมาทิฐิ
ด้วยความเห็นชอบธรรม

เราจะฝึกหัดปฏิบัติสมถกรรมฐาน สมถกรรมฐานคือฐานที่ตั้งฐาน ฐานที่จะเกิดการกระทำ
จากการฝึกหัดวิปัสสนาในพระพุทธานุภาพ

สิ่งที่เราศึกษา เราค้นคว้า มันเป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามานะ
ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอด “ไม่มีกำมือในเรา” ศึกษาค้นคว้ามาขององค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อปรารภรื้อสัตว์ชนสัตว์ เพื่อให้ชาวพุทธ ให้มนุษย์ใน พระพุทธศาสนาได้ศึกษา ได้ค้นคว้า ได้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งพระอานนท์ไว้ว่า “อานนท์ เธอบอกเขานะ ให้ปฏิบัติบูชา เราเถิด อย่างบูชาด้วยอามิส”

ที่เราทำทานๆ กันอยู่นี้มันเป็นอามิสทั้งนั้นนะ บุษของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยบุญ ด้วยกุศล บุญและบาป บุญและบาปมันเป็นผลของวิภวัญ คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มันก็สะสมขึ้นมา เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ทำชั่วก็ตกเวจี หมุนเวียนอยู่อย่างนั้นไม่มีจบมีสิ้นใจ ถ้ามันจะจบ มันจะสิ้นก็ต้องเข้ามาสู่ที่ใจของตอนนี้

เข้ามาสู่ใจของตอนนี้เพราะอะไร

เพราะทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ มีดวงตาเห็นธรรม มันต้องมีการประพฤติปฏิบัติตาม ความเป็นจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าเรามีสติมีปัญญา เรา ถึงมาฝึกหัดปฏิบัติกันอยู่นี้

แล้วถ้าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เวลาเราคิดว่าเราเป็นชาวพุทธ เราจะ ประพฤติปฏิบัติ มันคิดได้หมดนะ มันจินตนาการได้เลย จะทำอย่างนั้น จะเป็นอย่างนั้น จะเป็น อย่างนี้ จะเป็นอย่างนั้น แล้วพอไปปฏิบัติไม่ได้อะไรเลย กิเลสมันแบ่งบาน

กิเลสมันแบ่งบานอยู่แล้ว เพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภวัญมันมีกิเลส กิเลสมันมีอยู่กับ ใจโดยธรรมชาติ ถ้าไม่มีอยู่กับใจโดยธรรมชาติ มันจะไม่ควบคุมจิตให้เวียนว่ายตายเกิดในวิภวัญอยู่ ในอำนาจของมันแน่นอน

แล้วถ้าเวลาทำบาปซ้ำเติมเข้าไป เห็นไหม สิ่งที่ว่ามันเป็นกิเลสอยู่แล้วมันก็หลอกเรา บอกว่า ไฉนดี ไฉนดี ไฉนนัยอดเยี่ยม แล้วก็ทำตามมันไปหมดเลย ทำตามมันไปเพราะอะไร เพราะเชื่อมัน ใจ

แต่เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า กิเลส กิเลสมันคือต้นหาความทะยานอยาก กิเลสมันคือสมุทัย สมุทัย เวลาเราคิด เวลามันคิด มันต้องการ มันแบ่งบานในใจ เราจะมีสติปัญญาอย่างไร

ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมาเพื่อให้ยับยั้งมันๆ ถ้ายับยั้งมัน เราเห็นถึงการยับยั้งแล้วมันเป็นผลประโยชน์ไป พอมันยับยั้งแล้ว เออ! เราก็ชนะมันได้เหมือนกันนี่หว่า เราก็ชนะความคิดเราได้เหมือนกัน เราก็ชนะอารมณ์เราได้เหมือนกัน

แต่เราชนะความคิด ชนะอารมณ์ของเราแต่ละครั้งแต่ละตอน เราลงทุนขนาดไหน เราตั้งใจขนาดไหนมันถึงชนะบ้าง แล้วชนะแล้ว เฮ้ย! มันก็ชนะได้

ชนะด้วยอะไร

ชนะด้วยธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ก็ตรีกในธรรมไป เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็อบรมบ่มเพาะมาแล้วไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ชี้หน้ามันมาตลอดแล้วไป แต่เราไม่เคยเห็นมันไป เราเห็นแต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติมา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติมา ๖ ปี เจริญมากกับกิเลสทั้งนั้นนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทุ่มเทขนาดไหน หันรีหันขวางนะ เวลาจิตมันสงบแล้วจะไปทางไหน

เวลาในนิมิตท่านไป ในนิมิตของหลวงปู่มั่นนะ ที่ท่านจะออกปฏิบัติ ท่านจะข้ามชนชาติ จะขี่ม้าขาว ไปถึงตู่พระไตรปิฎก ยังไม่ได้เปิด ถ้าเปิดนะ มันจะมหัศจรรย์กว่านี้อีก นี่บุญกุศลของคนนะ เขาสร้างของเขามา

ถ้าเขาไม่สร้างของเขามา เขาจะไม่เข้มแข็ง เขาจะไม่มีสัจจะที่เขาจะเผชิญกับกิเลสในใจของตน เผชิญกับกิเลสเรานี่แหละ เวลาปฏิบัติ เห็นไหม

เวลาไม่ปฏิบัติ “ครูบาอาจารย์ก็ทำได้ ใครก็ทำได้ เราก็ต้องทำได้” แต่เวลาไปทำนะ กิเลสมันเบ่งบาน หนักรึ้นขวางเลย เพราะอะไร

เวลาที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นภาคทฤษฎี มันมีทฤษฎีให้ศึกษา เวลากิเลสมันเกิดขึ้นมาในหัวใจนี้มันเป็นความรู้สึก มันทิ่มมันตำในใจของเราเลย แล้วเราก็เป็นคนดี เราได้เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เราก็เห็นคุณค่าของการเกิด เราถึงได้มาปฏิบัติอยู่นี้ไง เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วนึกว่ามันจะมีสมาธิ มันจะเกิดวิปัสสนา มันจะเกิดญาณหยั่งรู้ มันจะเข้าใจทั้งหมด

กิเลสมันเบ่งบานนะ มันพลิกกลับเลย ส่งออกไปรู้ไปเห็นสิ่งที่น่าขยะแขยง ไปเห็นจิตวิญญาณที่เราเห็นแล้วเราสะพรั่งกลั้ว ร้อยแปดพันเก้า นั่นคือ กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา

แล้วไม่ต้องตกใจ ไม่ต้องไปหวาดวิตกใดๆ ทั้งสิ้น เพราะสิ่งนั้นเราทำมา เราแก้ไขได้ทั้งนั้น สิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นแก้ไขได้ แก้ไขได้ด้วยสติด้วยปัญญา แก้ไขใจของตน แก้ไขใจของเรา

สิ่งที่เราทำแล้วไม่ได้ผลๆ เติบจนกรม นั่งสมาธิภาวนา เห็นไหม เติบจนกรม เวลาที่มันฟุ้งมันซ่าน มันทุกข์มันยาก ตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้แล้วเจริญกรมไป ให้มันนอกรรม ให้มีการกระทำ ให้มีการเคลื่อนไหว พอมีการเคลื่อนไหวนะ ด้วยความเพียร มนุษย์จะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ แต่ให้เป็นความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะในธรรมๆ ในธรรมคือพุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นธรรม

แต่เวลาถ้าความเพียรเกิดกิเลสมันเบ่งบาน มันคิดได้แย่ง คิดน้อยเนื้อต่ำใจ มันคิดกระพัดกระพืด นั่นเรามีสติสัมปชัญญะไว้

มันเกิดการต่อต้านแน่นอน การประพฤติปฏิบัติที่มันทุกข์มันยากก็กิเลสค้นหาความทะยานอยาก พญามารในหัวใจของเราเท่านั้น ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ทำโทษใคร ไม่รังแกใคร สิ่งที่ทำโทษ สิ่งที่รังแกคือมาร มาร มารในใจของเราเท่านั้น แล้วเราฝึกหัดจะจำกัดวงมัน จะเข้าไปถึงตัวมัน มันต่อมันด้าน มันเบ่งมันบานไป

เวลาทำความสงบของใจได้มีความสุขความสงบบ้าง ทำครั้งต่อไประวังให้ดี กิเลสชั้นกิเลส กิเลสมันรักษาตัวมันเองอยู่แล้ว เพียงแต่กิเลสมันหลอกเรา “ไอ้พวกนี้ภาวนาไม่ได้หรอก ไอ้พวกนี้ภาวนาอยู่ในอำนาจเรา”

มันเพลอไป เราก็สงบสักทีหนึ่ง โอ้โฮ! มันตื่นตัวเลยนะ “เฮ้ย! เฮ้ย! มันทำได้เว้ย”

มันขยับตัวทีเดียว ล้มกลิ้งเลย ไปไม่รอดอีกแล้ว เพราะอะไร

เพราะมันอยู่ที่จิต

หลวงปู่มั่นท่านพูดว่า กิเลส บำบัดของมันคือสติจิต กิเลสนะ คำว่า “อยู่ที่สติจิต” เพราะอะไร เพราะในพระพุทธศาสนาเชื่อเรื่องการเกิดและการตาย เราเกิดมาก็ภพก็ชาติ เพราะกว่าเราจะเกิดมา จิตปฏิสนธิมันก็มีกิเลสมาแล้วมันถึงมาเกิดในไข่ อยู่ในครรภ์ แล้วเกิดมาเป็นเรา มันมีมาไง มันมีมาแต่ดั้งเดิม เพราะมีกิเลสมันถึงเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

แต่เพราะเราได้สร้างบุญสร้างกุศล เราถึงได้มาเกิดเป็นมนุษย์นะ ถ้าไม่สร้างบุญกุศลนะ ถ้าบุญกุศลเป็นคุณงามความดีก็เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม แต่หมดวาระละ หมดอายุขัยละ เขาก็ลงมาเกิด

เวลามาเกิด เรายังมีบุญมีกุศล เราเกิดเป็นมนุษย์ไป เวลาเกิดเป็นมนุษย์มันก็มีวิชา มันมีพญามารอยู่ที่สติจิต ฉะนั้น มันอยู่ที่จิต ความคิดเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต มันก่อนนั้นอีก เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นกิเลส “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนวิหารธรรมของเราอีกไม่ได้เลย”

แต่ของเรา เราไม่เห็นอะไรเลย เราไม่รู้อะไรเลย

มันก็เป็นข้อเท็จจริงของเขา แต่เรามาฝึกหัดกันอยู่เนี่ย เรามาทำกันอยู่เนี่ย เรามาทำอยู่เนี่ยเพื่อจะเท่าทันมันไง ถ้าเท่าทันมัน มันก็สงบลง แต่กว่าจะสงบลงต้องมีสติสัมปชัญญะ แล้วทำของเราดีๆ

กาลามสูตร ไม่เชื่อ ไม่เชื่อใครทั้งสิ้น ไม่เชื่อวิธีการปฏิบัติของใคร มันเป็นเพราะว่า ถ้าเราเห็น แล้วมันคล่องตัว เห็นแล้ว ทำแล้วมันเป็นผล นั่นเราทำอย่างนั้น เราเชื่อผลของการปฏิบัติ เราไม่เชื่อว่าใครจะมาชักจูงเราได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไม่มีกำมือในเรา” ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแบให้เราฝึกหัดทั้งสิ้น ถ้าแบให้เราฝึกหัด เห็นไหม ไม่มีใครมาถือลิขสิทธิ์ ไม่มีใครมาบงการอะไรทั้งสิ้น แต่เราหาครูบาอาจารย์ก็หาครูบาอาจารย์ว่าคอยแก้ไข คอยให้อุบาย ว่าเราควรจะมีสติปัญญาอย่างไร แล้วทำแล้วมันสงบระงับเข้ามาหรือไม่ ถ้าสงบเข้ามามันก็มีความสุขของเรา

ถ้ามีความสุขของเราละ ฝึกหัดๆ จำหลักการอันนี้ ถ้าวันไหนมันสงบระงับอารมณ์ สติ เราเคยทำอย่างไร แล้วถ้าทำได้แบบนี้มันจะเข้ามานี้ เพราะอะไร เพราะธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุใด มันมีเหตุมีผลของมัน

แล้วทำครั้งต่อไปที่มันยาก มันยากเพราะอะไร ก็มันมีเหตุมีผลของมันอยู่แล้ว แต่กิเลสมันพลิกแพลงไง กิเลสมันเปลี่ยนแปลงไง มันเปลี่ยนแปลง เราก็วาง อย่าไปทุกข์ใจ อย่าไปเสียใจ เพราะอะไร เพราะกิเลสเราทั้งนั้นแหละ แล้วเราเชื่อด้วย

แต่ถ้าเราฉลาดขึ้น เราไม่ไปโต้แย้งอะไรกับมัน เราไม่ไปตีโพยตีพาย เราไม่ไปวิตกกังวล เราจะพุทธโธของเราไปเรื่อย หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา ด้วยธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุมันสมควรพอดี มันต้องเป็นของมันไง ถ้ามันเป็นของมัน

แล้วกิเลสมันก็มากอยพลิกค้อยแพลงไง คอยว่าจะได้แล้ว จะเป็นแล้ว อยู่อย่างนั้นแหละ เพราะเราไม่มีความชำนาญ

มันต้องฝึกหัดจนมีความชำนาญ คนที่ทำ พอชำนาญขึ้นมันก็รักษาความสงบได้มากขึ้น

เราเนี่ยปฏิบัติมา จะบอกว่า ถ้าสติสัมปชัญญะของเรา เรามีเหตุของเรา เราบริกรรมของเรา สมาธิที่ไหนมันจะเสื่อมวะ ใจที่เสื่อมๆ เพราะมันไม่เอาเหตุ มันจะเอาสมาธิ

แต่ของเรา สมาธิเราไม่เอา เราเอาเหตุ เราสร้างเหตุของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา มันจะเป็นสมาธิไม่เป็นสมาธิข้างมัน แต่มันเป็นอยู่แล้ว

แต่ถ้าเราไม่รู้เรื่องอะไรเลย ใ้มนก็จะเอา ใ้นี้ก็จะเอา จะเอาใ้มน จะเอาใ้นี้

ไม่ได้อะไรเลย เพราะอะไร

เพราะจิตนี้เป็นนามธรรม สติสัมปชัญญะก็เป็นนามธรรม แต่เราฝึกหัด สตินะ เห็นคุณค่าของสติ สติถ้ามา อารมณ์ฟุ้งซ่านอะไรต่างๆ จะจบหมด จบ

หลวงตาพระมหาบัวท่านพูดเอง สติสามารถกั้นพายุลมรุนแรงได้ทั้งสิ้น พายุลมรุนแรงคืออารมณ์ไง เวลามันทุกข์ เวลามันโกรธสุดขีด เวลามันหลงจนไม่รู้สีกตัว พายุอารมณ์รุนแรงมากๆ สตินี้กั้นได้หมดเลย

แต่สติของเรามันปลอมๆ ไง สติของเรา “สติพร้อม สติพร้อม”

พร้อมที่ไหน พร้อมความที่มันดับหมด “สติพร้อม สติพร้อม” มันตีโพยตีพาย

สติตัวจริงมันอยู่กับจิต ความคิดเกิดจากจิต ความคิดไม่ลอยลมมาจากไหน

เวลามันพูด มันพูดแต่ปลายเหตุ พูดถึงแต่อารมณ์ของตน พูดเหมือนคนไม่มีวุฒิภาวะ แล้วก็เอาแต่ใจของตน

แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ สติ สติมา จบครับ ทุกอย่างจบหมด แล้วก็กิจกรรมของเราต่อเนื่องไป กิจกรรมต่อเนื่องไปเพราะอะไร เพราะจิตต้องมีการกระทำ ความคิดเกิดจากจิต พุทโธๆ เกิดจากจิตทั้งนั้น แล้วทวนกระแสกลับเข้าสู่จิต เวลามันจะพุทโธไม่ได้ นั่นนะตัวจิตแท้ๆ ไม่ใช่ความคิด

ใ้เราพุทโธ อารมณ์เกิดจากจิตทั้งนั้นนะ สมาธิทำไม่เป็นนี่ไง ถ้าเราทำสมาธิเป็นมันก็รู้

“ว่างๆ ว่างๆ”

ว่างๆ ก็อารมณ์ อารมณ์ก็เปรียบเท่ากับความคิด มันเกิดจากจิต

แต่ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังของมัน มันเข้าถึงจิต เข้าถึงตัวมันเอง เข้าถึงตัวมันเอง กิเลสมันจะเบ่งบานตรงไหน

กิเลสมันเบ่งบานเพราะว่าเราจับต้นชนปลายอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น ทำไปอืดๆ ชะล่าญๆ ทำไปโดยตามอารมณ์ ทำโดยเป็นพิธีกรรมเท่านั้น แล้วก็ทุกข์อยู่นี่ไง

แต่เนี่ยก็จะทำเหมือนกัน วางให้หมด ทำให้ตรงประเด็น ตรงกับจิตของตน

พุทโธๆ จนพุทโธไม่ได้

ถ้าพุทโธมันจะไม่ได้เนาะ คำว่า “มันจะไม่ได้” มันชัดเจนของมัน พุทโธๆ พุทโธของเราอยู่อย่างนั้นเนาะ มันหยาบมันละเอียดยะ เราจะรู้ของเรา แล้วถ้ามันหยาบมันละเอียดยะมันจะมีความสุขของมันบ้างไหม นี่กิเลสมันไม่เบ่งบาน กิเลสมันจะหดสั้นเข้ามา

พุทโธๆ จนมันจะพุทโธไม่ได้ มันมีอาการร้อยแปดเนะ กว่าที่พุทโธๆ มันก็ โอ้โฮ! ว่าง มีความสุข ตัวเบา เกิดปีติทั้งนั้นเนาะ มันมีอาการทั้งนั้นเนาะ นี่เวลามันหยาบไป

แล้วเวลามันละเอียดยะเข้ามา พุทโธๆ ละเอียดยะขึ้น พอสักขึ้นขึ้นมา แล้วพอมันจะมีอาการละเอียดยะขึ้นมา ตกใจ ตกใจ แล้วถ้ามันจะเข้าสู่อุปปนา เวลายุทโธมันจะหาย อาการนั้นเนาะ สะดุ้งทั้งนั้นเนาะเวลามันเป็น เพราะมันจะเข้าสู่ตัวตนของตน

เวลามันหลงระเริงออกไปมีความคิด มีความฟุ้งซ่าน มันออกไปสู่อารมณ์โลก มันส่งออกไปทั้งนั้นเนาะ เวลาอย่างนั้นไม่รู้ตัวอะไรทั้งนั้นเลย เวลาจะทวนกลับมาขึ้นมามีสติของมัน มันจะเข้าสู่ความละเอียดยะรอบคอบของมัน ถ้ามันสะดุ้ง มันตกใจ มันร้อยแปดพันเก้า

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ท่านมีความชำนาญนะ สบายมาก ท่านตั้งของท่าน สติสัมปชัญญะของท่าน ละเอียดยะขนาดไหนก็ละเอียดยะไปเถอะ ผลของมันคือสัมมาสมาธิ

สัมมาสมาธิเนะ ทำบ่อยครั้งๆ ทำความสงบบ่อยครั้งเข้าๆ มันจะตั้งมั่นของมัน เวลามันตั้งมั่นขึ้นมา เราเห็นเหตุเห็นผลทั้งนั้นเนาะ แล้วเวลากลับขึ้นสู่วิปัสสนา คำว่า “ยกขึ้นสู่วิปัสสนา” ถ้าจิตเห็น

อาการของจิต เห็นอาการของจิต เห็นไหม ความคิดไม่ใช่จิต ถ้าความคิดไม่ใช่จิต เห็นอาการของจิต คือเห็นความคิด ความคิดที่มันเกิดขึ้น

ความคิดที่มันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นได้อย่างไร มันรู้ มันจับวิเคราะห์หิวจี้ นี่ไง ถ้ามันจิตสงบแล้ว เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม

เห็นกายๆ เห็นกายโดยเป็นนิमितเป็นภาพก็ได้ เห็นกายๆ โดยสติปัญญาก็ได้ เวทนาๆ จิตพอใจ จิตไม่พอใจ จิตมีสุขมีทุกข์ มันจับได้หมดละ นี่เห็นกาย เห็นเวทนา

เห็นจิตๆ เห็นที่จิตปล่อยใส จิตเป็นสมาธิไม่เป็นสมาธิ

เห็นธรรมๆ ธรรมารมณ อาการ ธรรมารมณ

เพราะจิตสงบแล้ว โอ้! อารมณ์ดี จิตสงบแล้วมีความสุข มีความสุขก็อยากจะวิปัสสนา ถ้าวิปัสสนา วิปัสสนาจะได้อย่างไร วิปัสสนานะ

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบระงับเข้ามา เราทำความสะอาดตัวของเรา เห็นไหม เราเป็นคนตื่นมาต้องอาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน เป็นพระ เป็นพระก็ต้องตื่นมาอาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟันเหมือนกัน ทำความสะอาดใจ ทำความสะอาดตัวของตนไ้

จิต จิตถ้ามันมีสัญญาอารมณ์ มันมีต้นหาความทะยานอยาก มันก็มีความโสโครก มันมีความสกปรกของมัน มันมีกิเลสอยู่ตลอดเวลา แล้วกิเลสจะวิปัสสนาให้มันเป็นธรรมะขึ้นมา มันมีสมุทัย กิเลสต้นหาความทะยานอยากมันเจือปนอยู่กับจิตตลอด ทำความสงบของใจๆ ถ้าใจสงบระงับเข้ามา มันปล่อยวางขึ้นมา ต้นหาความทะยานอยาก สมุทัย ตัวมันจะสะอาด

พอตัวมันสะอาดขึ้นมา เวลาที่มันจะสะอาดหรือว่าที่สกปรก มันจะเกิดอาการรื้อยแปดพัน แก้ว ความรื้อยแปดพันแก้ว กว่าที่จิตมันส่งออกไปมันจะรู้จะเห็นต่างๆ ภาพนาไปแล้วจะไปรู้ไปเห็นอะไรต่างๆ รื้อยแปดพันแก้ว อาการของจิตทั้งนั้นนะ แล้วไม่รู้ไม่เห็นของมันอีกต่างหาก

แต่เวลาจะรู้จะเห็น จิตสงบระงับ ชำนาญในวสี ชำนาญในความสงบของใจ ถ้าใจสงบระงับ
เข้ามา เวลามันออกรู้ ออกรู้ความคิด จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นอาการของจิต

จิตคิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด หยุดคิด มันก็ต้องใช้ความคิด

เห็นอาการของจิต จิตเห็นจิตเป็นมรรค มรรคจะเกิดแล้ว

มรรคจะเกิดจากใคร

มรรคจะเกิดจากจิตดวงนี้ มรรคจะเกิดจากจิตของเรา ถ้ามรรคจะเกิด มรรคเกิดจากจิตของ
เรานะ ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ มรรค ๘

ที่ว่าทำสมาธิไม่เป็น มันจะเกิดปัญญาได้อย่างไร

ถ้าทำสมาธิเป็น ทำสมาธิได้ เวลาเห็นสติปัฏฐาน ๔ มันจะฝึกหัดใช้ปัญญา เวลาปัญญา
ปัญญามันเกิดขึ้น ปัญญาเกิดจากจิตฯ ดำริชอบ งานชอบ ความเพียรชอบ เวลามันชอบธรรมขึ้นมา
มันเกิดภาวนามยปัญญา โอ้! โอ้!

จากที่ล้มลุกคลุกคลาน จากที่ว่าฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเพื่อจะฆ่ากิเลส ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา
เพื่อบรรลุนิพพาน ฝึกหัดปฏิบัติเพื่อมีคุณธรรม กิเลสมันแบมือ มันผายมือเท่านั้นนะ โอ้ย ! ล้มหมดเลย
กิเลสมันขวาง

กิเลสสำหรับมนุษย์ปุถุชนเรา มันทำให้เราโมโหโกรธา ทำให้เราลุ่มหลง ทำให้เราทุกข์เรา
ยาก นี่เรื่องทางโลก แต่เรานักปฏิบัติขึ้นมา เรามีศรัทธา เรามีความมั่นคง เราจะเอาสัจจะความจริง
เราจะฝึกหัดปฏิบัติให้ได้ ก็มาทำความเข้าใจนี้ไง ใจสงบแล้วเป็นสัมมาสมาธิได้ อตุตา หิ อตุต
โน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน มันมีตนแล้วไง มันมีสัมมาสมาธิไง

คนเรามีกายกับใจๆ แล้วร่างกายก็รู้ได้ แล้วหัวใจเราอยู่ที่ไหน จับต้องไม่ได้ ถ้าเป็น
สัมมาสมาธิ เออ! นี่ใจ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

ถ้ามันเบิกบาน เบิกบานเดี๋ยวก็นึกเหวเฉา เบิกบานเดี๋ยวก็นึกเหงาหาวนอน ก็ต้องฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เบิกบานแล้วต้องให้เบิกบานต่อเนื่อง เบิกบานแล้วรักษาความเบิกบานอันนั้นไว้เพราะมันตื่นตัว มีกำลังแล้วน้อมไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

แล้วถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา

ปัญญาไม่ฝึกหัด เกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าปัญญาจะเกิดขึ้นเอง ฤาษีชีไพรเป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาไม่มีใครล้มลุกคลุกคลาน มันจะเข้าสู่ทางสายกลาง พระพุทธศาสนาเป็นครูบาอาจารย์ที่ต้งามทั้งสิ้น แต่ที่นี่มันไม่มีใจ มันไม่มี มันไม่ใช่ มันเป็นจินตนาการ มันเป็นการคาดหมายทั้งสิ้น ปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรมตามความเป็นจริง ปฏิบัติธรรมด้วยการสันนิษฐานนึกเอาเอง

ถ้ามันจะเป็นจริง เป็นจริงเพราะตัวเองต้องไม่สงสัย ตัวเองต้องเห็นจริงตามความเป็นจริง กาละมสูตร ห้ามเชื่อ ไม่เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ไม่เชื่อที่ใครจะมายกยอปอปั้น จะเห็นตามความเป็นจริงในใจของตน ถ้าเห็นตามความจริงในใจของตน ยกขึ้นสูวิปัสสนา คือฝึกหัดใช้ปัญญา

ฝึกหัดใช้ปัญญามันก็เกิดความมหัศจรรย์เข้าไปอีกระดับหนึ่งนะ แล้วความมหัศจรรย์นี้มันต้องใช้ความละเอียดรอบคอบมาก แล้วความละเอียดรอบคอบมาก ด้วยความที่เราฝึกหัดใหม่ ความละเอียดรอบคอบเบาบาง เบาบางนะ มันก็เริ่มเสื่อมสภาพ พอเสื่อมสภาพมามันก็ส่งผลเสื่อมสภาพมาถึงสัมมาสมาธิ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนก็ล้มเหลว ล้มเหลวแล้วมันก็เลยเป็นความจำใจ

ความจำใจว่า ที่ระหกระเหินทำความสงบของใจมา ระหกระเหินจากการยกขึ้นสูวิปัสสนา มันมีความจำอันนั้น เวลาทำความสงบของใจ ถ้ากิเลสมันแบ่งบาน มันพลิกมันแพลง ล้มลุกคลุกคลาน อยู่อย่างนั้นนะ

ถ้าจะเป็นจริงเป็นจังได้ กิเลสมันเบาบางลง กิเลสสงบตัวลงคือสัมมาสมาธิ

ถ้าไม่มีสมาธิ เวลาใช้วิปัสสนา กิเลสนี้ สมุทัยนี้มันจะเจือปนไปตลอด เจือปนกับปัญญานั้น เจือปนคือกิเลสมันคิดแทนทำแทนเราตลอดเวลา ถ้าสัมผัสสมาธิอ่อนแอลง มันเกิดสภาพแบบนั้น แล้วถ้าใช้ปัญญาๆ ไป มันใช้กำลังไปแล้วมันจะเสื่อมสภาพลง พอเสื่อมสภาพลงมันก็เป็นสัญญา ทั้งสิ้น

นี่คือเกร็ดและวิธีการปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติขึ้นมาจนถึงต้องมีข้อวัตรปฏิบัติเป็น เครื่องอยู่ของใจ ต้องเอาใจเป็นตัวตั้ง เอาใจของเราเป็นตัวตั้ง

เราเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มีกายกับใจๆ พระปฏิบัติ เติบจนกรรม นั่งสมาธิภาวนานี้ เพื่อฝึกหัดใจดวงนี้

ใจดวงนี้เป็นนามธรรม ใจดวงนี้เป็นนามธรรม แต่ถ้าทำความเข้าใจได้ไง หลวงปู่มันจะถามว่า จิตเป็นอย่างไร จิตของตนรู้จักไหม จิตของตนมันคงหรือไม่

รู้จัก แต่ไม่มันคง เดียวดีเดียวร้าย เดียวเจริญแล้วเสื่อม แล้วจะทำงานอะไร

ถ้าจะทำงาน จิตเป็นอย่างไร จิตต้องรักษาให้ดีสิ จิตของตนดูแลรักษา การดูแลรักษานั้น สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เพราะรักษาให้มันสงบระงับ แล้วจิตเป็นอย่างไรแล้วให้ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ฝึกหัดใช้ปัญญา

ขณะที่ใช้ปัญญา หลวงปู่มันจะสอนว่า ทำความสงบของใจมันก็เป็นวิธีการ มันมีกิจกรรม อย่างนี้ ถ้าขั้นของปัญญา เห็นไหม วงกรรมฐาน ขั้นของการแสวงหาตัวตน ขั้นของการฝึกหัดใช้ปัญญา ขั้นของฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าใช้ปัญญา เหมือนเรดาร์ ไม่มีขอบเขต ไม่มีสิ่งใดที่จะปิดบัง จะต้องใช้เครือข่ายการศึกษา การค้นคว้า การแสวงหา การเข้าสู่กิเลส

กิเลสมันจะหลบมันจะหลีก มันจะซ่อนตัวของมันอยู่ในจิตได้สำนึก พิจารณาไป แยกแยะไป มันจะเท่าทัน มันจะเห็นสภาพ เห็นการกระทำ แล้วถ้ามีการกระทำมันชนะอย่างนี้ มันรวมลงอีกรอบหนึ่ง

ทำความเข้าใจของใจเข้ามา จิตสงบแล้ว ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ นี่เป็นสมาธิ

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ พอสมาธิยกขึ้นสู่วิปัสสนาโดยสติปัฏฐาน ๔ โดยฝึกหัดใช้ปัญญา มีพลังงานจากสัมมาสมาธิ

เวลาใช้ปัญญาไป ปัญญาที่มีสมาธิเป็นพื้นฐาน เวลาปัญญาอย่างนี้มันเกิดขึ้น ปัญญา อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนนั้นมันใช้สติปัญญา มันแยกมันแยะของมัน เห็นไหม ถ้ามันแยกมันแยะของมัน มันใช้ไปคลี่คลายในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม เวลาถ้ามันมีกำลัง มันปล่อยวางได้ สุขในการใช้ปัญญา ภาวของการใช้ปัญญา ปัญญาที่ไม่มีขอบเขต

“สมาธิน้ำเต็มแก้ว” หลวงตาพุดประจำ

สมาธิน้ำเต็มแก้ว ตุ่มไหนเติมน้ำเต็มแล้วมันก็นั่งอยู่อย่างนั้นนะ ตัดหาความทะยานอยากลั่นฝ้าง ลั่นออกจากภาชนะ ลั่นจนไม่เข้าใจว่าอะไรเป็นสมาธิไม่เป็นสมาธิไง เวลากิเลสมันเบ้งบานนะ ทั้งๆ ที่ทำสมาธิจนมันสงบตัวลงนั้นนะ ถ้าไม่มีสติปัญญา ไม่ฝึกหัดใช้ปัญญา สมาธิแก้กิเลสไม่ได้

เวลาจะฝึกหัดใช้ปัญญาไง มันถึงเห็นว่า สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มันแตกต่างกันอย่างไร ปัญญา สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา แตกต่างกันอย่างไรร คนภาวนาถ้ามันภาวนาเป็นมันรู้มันเห็นหมดละ

คำพูดเป็นทฤษฎี เป็นข้อเท็จจริง แล้วความจริงละ

ความจริงมันก็เป็นอย่างที่ยोगค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยนี้บัญญัติไว้ทั้งนั้นนะ มันเป็นเรื่องอย่างที่ท่านพูดหมดนะ แต่คนปฏิบัติมันเป็นจริงหรือเปล่า

คนปฏิบัติมันจำมาทั้งหมดไง นักปราชญ์ราชบัณฑิตไง สอนคนอื่นได้หมด แต่สอนตนเองไม่เป็น สอนตนเองไม่ได้ สอนตนเองไม่ได้เพราะภาวนาไม่ได้

ถ้าภาวนาได้นะ โอ้โฮ! ทั้งข้อเท็จจริงในใจ ทั้งทฤษฎีที่ศึกษามา มันอธิบายด้วยข้อเท็จจริงเลยนะ ภาคปฏิบัติก็จริง ภาคปริยัติก็จริง เพราะมันจริงในใจ

แต่ถ้ามันไม่ได้ฝึกหัดปฏิบัติ สอนตนไม่ได้ สอนแต่คนอื่นไป

แต่ถ้ามันสอนตนได้ชัดๆ พิจารณาไปแล้วถ้ามันปล่อยวางๆ นี่ตักท้วงคปหาน เวลาครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติยังรู้ไปอีกระดับหนึ่ง ปล่อยวางอย่างนี้ชั่วครวญๆ ชั่วครวญก็เสื่อมหมดไป

เวลาตักท้วงคปหาน ปล่อยชั่วครวญๆ เวลาข้อเท็จจริงดับทุกชั้นนะ นิโรธ ขณะ ชาติ

แล้วชาติอย่างไร

เวลามันชาติไป ชาตินี้บรรลุลหรรณ บรรลุลหรรณเพราะมรรค ๘ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ทุกข์ดับด้วยมรรค ๘ ทุกข์ดับด้วยวิธีการ ทุกข์ดับด้วยมรรคนี้ แล้วมรรคนี้ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนมัน เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในใจของตนนี้ แล้วถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาละ ถ้ามันไม่เท่าทันนะ เวลามัน ปล่อยวาง ชั่วครวญๆ

ส่วนใหญ่แล้วโดยการฝึกหัดปฏิบัตินะ สมาริก็ทำไม่เป็น แล้วเวลาถ้าฝึกหัดใช้ปัญญาแล้ว สมาริทำได้ขึ้นมา ฝึกหัดใช้ปัญญาแล้ว ใช้ปัญญาแล้วบางทีมันปล่อยวางอย่างนี้ ชั่วครวญๆ แล้วไม่มีครูบาอาจารย์ที่ติงาม แล้วตัวเองไม่สามารถรักษาสมดุล รักษาใจ รักษาสิ่งที่เป็นามธรรมให้ สมาริเรานั้นคง แล้วฝึกหัดใช้ปัญญาๆ เพราะการฝึกหัดใช้ปัญญา เห็นไหม ชั่วครวญๆ นี่แหละ มันก็ เหมือนกับทำสมาริ สงบมากเล็กน้อยแตกต่างกัน มั่นคง ไม่มั่นคง ปัญญา ก็เหมือนกัน แต่มันเป็น เรื่องชั้นของปัญญา

ชั้นของสมาริ ชั้นของปัญญามันแตกต่างกัน

ชั้นของสมาริ เราจะต้องทำความสงบของใจให้ได้ ให้มีต้นทุนให้ได้ ไม่มีสัมมาสมาริ กิเลสตัว สมบูรณ์แบบเลย แล้วถ้ามันสงบลง คือกิเลสมันไม่เบ่งบานเท่านั้น แต่ยังไม่เห็นกิเลสไป แต่ถ้าโน้ม ไปเห็นกิเลส โอโฮ! มันสะเทือนนะ

ไม่รู้จักกิเลส จะแก้กิเลสได้อย่างไร ไม่เคยเห็นหน้ากิเลส จะรู้จักกิเลสได้หรือ

แล้วเห็นแล้ว แต่อำนาจวาสนาเบาบางไป เห็นแล้ว เห็นแล้วก็ชั่วคราว พอเห็นชั่วคราวๆ แต่เราเห็นแล้วชั่วคราว แต่จะฝึกหัดปฏิบัติ ชำนาญในวิธี พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า นี่คือการฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาเข้าไปชำระสะสางเป็นครั้งเป็นตอน

กิเลสมันกลัวมาก กิเลสกลัวธรรมะ กิเลสกลัวเหตุและผล แต่กลัว มันก็รักษาตัวมันนะ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีชนะ มันไม่ดับจริงใจ นี่ไง กิเลสมันถึงเหนียวแน่น กิเลสแก่นกิเลสร้ายนัก แล้วร้ายนักที่ไหน ร้ายนักในใจของเรานี่ไง

แล้วเวลาพิจารณาไปเวลามันชั่วคราว ตทังคปหาน คือปหานด้วยเครือข่าย ปหานด้วยเครือข่ายของภาวนามยปัญญา แต่มันมักโค ทางอันเอก มรรคสามัคคี นิโรธ ขณะ ดับ เวลามันดับ สมุจเฉท

มันมีตทังคปหานกับสมุจเฉทปหาน ตทังคปหานคือการฝึกหัดซ้ำแล้วซ้ำเล่า คือการฝึกหัดหาความสมดุล หาความพอดีของมัน แล้วความสมดุลและพอดีอยู่ที่อำนาจวาสนา อยู่ที่จิตของคน อยู่ที่กิเลสชนิดใดสมดุลตรงตัวโดยภาวนามยปัญญา เวลามันสมดุล มักโค มรรคสามัคคี มรรค ๘

มรรค ๘ ก็แบ่งเลยนะ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ เวลามันสามัคคี เห็นใหม่ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้น มีกิจจญาณ มีสัจจะมีความจริง เวลาสมุจเฉทมันดับทุกข์ ฝัวะ! ขาดหมด ดังแขนขาด

ถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริง ตามข้อเท็จจริง ปัจจัตตัง สันติภูมิจิโก มันรู้ มันรู้ในใจดวงนั้นแหละ แล้วพูดบ่อย มันต้องรู้สิ อีก ๗ ชาตินี้จะเกิดอย่างไร

พระอานนท์ นางวิสาขาเป็นพระโสดาบัน พระอานนท์ฝึกหัดปฏิบัติต่อเนื่องไปจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ เวลานางวิสาขาพอใจแค่นี้ ถ้าพอใจแค่นี้ เขาพอใจแค่นี้ก็อยู่แค่นี้ละ จิตมันไม่ไปต่อ เขาเรียกว่าติด ติดแค่นั้นแค่นั้น ติดไม่ติดขั้นตอนใด ขึ้นต่ำขึ้นสูง แล้ว ๔ ขั้นคือ ๔ คู่ บุคคล ๔ คู่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล แล้วทำอย่างไร

หลวงปู่มั่น โรงงานผลิตพระอรหันต์ “ปฏิบัติมา แก่จิตแก่ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก่วะ”

ผู้เผ่าจะแก้ ก็ท่านสมบุรณ์แบบของท่านมา ท่านสมบุกสมบันของท่านมาด้วยอำนาจ
วาสนานะ

ไอ้เราสมบุกสมบันด้วยตัวเองนะเจียนตาย แต่เนื้เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์เิง เป็น
อริยทรัพย์ มีอำนาจวาสนาฝึกหัดปฏิบัติด้วย แล้วแนวทาง แนวทางครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติมาก็มี
หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นผู้บุกเบิกๆ บุกเบิกมาแล้วส่งต่อๆ ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติเพชรน้ำหนึ่งๆ ก็
มาจากการคุ้มครองดูแล การชักการนำ

จิต จิตสูงกว่าถึงจะแก้จิตที่ต่ำกว่าได้

จิตเสมอกันจะแก้กันอย่างไร ไม่รู้ไม่เห็นเหมือนกัน ไม่รู้ไม่เห็นก็สันนิษฐานเอาเหมือนกัน ก็
เดาทั้งนั้นนะ

แต่จิตที่สมบุรณ์แบบเขาไม่เดา เขารู้นะ สูงต่ำแค่ไหน ยึดมั่นอย่างไร คลี่คลายออกมา แล้ว
สูงขึ้นๆ ใจ จิตที่สูงกว่า จิตที่มีอำนาจวาสนาจะดึงจิตที่ต่ำกว่าเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

หลวงตาพระมหาบัวท่านแจกแจงไว้มากมาย เรื่องว่า ติดอย่างไร แก้อย่างไร ใครติด ใครแก้
ใครมีการกระทำ นี่ปัจจุจัดตั้ง สันติภูมิจิโก ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม จิตใจดวงนั้นมหัศจรรย์

ไอ้ของเราฝึกหัดปฏิบัติของเราให้ได้ มันจะทุกขมันจะยากขนาดไหน เราก็มีวาสนา ทุกขยาก
ก็ร่างกายเราทั้งนั้น ทุกขยากก็จิตใจเราเอง แล้วทั้งร่างกายและจิตใจมารวมกันครอบงำไว้ทั้งสิ้น
ขณะนี้เราจะเอาอิสรภาพ เราจะแยกตัวออกจากมัน เราจะต้องทำลายมัน ด้วยวิธีการ ด้วยการ
ฝึกหัดปฏิบัติ ด้วยกำลังของเราเท่านั้น

เพราะเวลาเกิดมา เกิดในไข ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ ในโอบปติกะเิง เวลาจะรอดพ้นก็ต้องตัวมัน
เป็นผู้ที่รอดพ้น แล้วเพราะมีกรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเิง องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าแปดลอดเิง อยู่ที่คุณสมบัติของเรา อยู่กับการฝึกหัดปฏิบัติของเรา อยู่ทีความจริง
ของเรา จะหาความจริงในหัวใจของตน เองวัง